

CHET TILINI O'QITISHDA ZAMONAVIY METODLARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI

Sag'dullayeva Zuhra Ne'matulla qizi

Samarqand shahar "Qorako'l Renaissance" maktabi fransuz tili o'qituvchisi

E-mail: sagdullayevazn0503@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada chet tilini o'qitish jarayonida zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanishning ahamiyati yoritilgan. Bugungi kunda ta'lim sohasida yuz berayotgan yangilanishlar chet tillarini o'rganishda ham samaradorlikni oshirishni taqozo etmoqda. Shu munosabat bilan, interaktiv yondashuvlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, kommunikativ metodlar va boshqa innovatsion uslublarning o'quvchilarning til ko'nikmalarini shakllantirishdagi roli tahlil qilingan. Maqolada zamonaviy metodlardan foydalanish orqali o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirish va chet tilini chuqurroq o'zlashtirish imkoniyatlari ko'rsatib berilgan.*

Kalit so'zlar: *chet tili, o'qitish metodlari, zamonaviy pedagogika, interaktiv yondashuv, kommunikativ metod, innovatsion texnologiyalar, ta'lim samaradorligi.*

Kirish. Bugungi rivojlanayotgan davrda har bir sohada xususan, ilm-fan sohasida ozgarishlar va sezilarli darajada yutuqlarga erishilmoqda. Mamlakatimiz mustaqillikka erishganidan song ilm-fanga ayniqsa, chet tillarga etibor yanada kuchaydi. Har bir fanni zamonaviy innovatsion texnologiyalar va metodlardan foydalanib orgatish bugungi davrning eng muhim talablaridan biri hisoblanadi.

Shuningdek, Ozbekiston Respublikasining birinchi Prezidenti I.A.Karimovning chet tillarni oqitish va organishga doir bir qator qarorlar qabul qilganlaridan song yurtimizda yangicha muhit va davr boshlandi. Qarorga muvofiq zamonaviy darsliklar, metodlar va texnologiyalar ishlab chiqarildi. Hozirgi zamonaviy talimda interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar, axborot texnologiyalaridan oquv jarayonini tashlik etishga bolgan talab kundankunga osib boryapti. Buning asosiy sabablaridan biri, shu vaqtgacha bolgan ananaviy talimdan farqli ravishda zamonaviy metodlardan foydalanganda oquvchi shaxsining rivojlanishi, shakllanishi, yetarli bilim olishi va tarbiyalanishiga zarur bolgan shart-sharoitlar yaratilayapti. Zamonaviy metodlar va innovatsion texnologiyalarning orni va roli benihoya kattadir. Chet tillarini xususan, ingliz tilini orgatishning bir nechta samarali usullari mavjud. Jumladan, dars jarayonida ingliz tilidagi video roliklar, dialoglar, kino yoki multfilmlarni korsatish, ancha ananaviy usul hisoblangan magnitofon va CD lardan foydalanish mumkin. Bu texnik vositalardan foydalanish oquvchilarning chet tili organish jarayonini qiziqarliroq va samaraliroq bolishini taminlaydi. Chet tilini orgatishda zamonaviy

metodlarning ahamiyati beqiyos. Shu orinda hozirgi davrda keng qollanilayotgan bir nechta metodlardan foydalanib kelinmoqda. Masalan:

1. “B-B-B”(bilamiz, bilishni xoxlaymiz, bildik) metodi. Bu usul dars jarayonida oquvchilarning matnni tushinishini, uni tahliq qilish qobiliyatining osishi uchun kerakli usul hisoblanadi.

2. “Aqliy hujum” (Brainstorming) - goyalarni generatsiya qilish metodi hisoblanadi. Bu usulning mohiyati oquvchilarda jamoa hamkorligi asosida muammo yechish jarayonlarini vaqt boyicha bir qancha bosqichlarga: goyalarni generatsiyalash, ularni tanqidiy va konstruktiv holatda ishlab chiqishdan iboratdir.

3. “Muammoli vaziyat yechimi” (Creative Problem Solving). Bu usulni qollash uchun hikoyaning boshlanish qismi oqib beriladi va uning yakunlovchi qismini topish oquvchilar hukmiga havola qilinadi. Bu usul oquvchida fikrlash qobiliyatining rivojlanishiga yordam beradi.

4. “Tezkor savol” (Quick answers) Bunda oquvchilarga otilgan mavzu yuzasidan savol beriladi. Bu metod otilgan dars samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

5. “Pantomima”(Pantomime) - turli xildagi sozlarni imo-ishoralar orqali tushuntirish. Bu usul juda qiyin mavzular tushuntirilishi kerak bolgan darsda yoki yozma mashqlar bajarib oquvchilar charchagan paytlarida foydalanilsa maqsadqa muvofiq boladi.

6. “Hikoya zanjiri” (A chain story)- biror bir hikoyani aytib beriladi. Bu metod oquvchilarning ogzaki nutqini rivojlantiradi.

7. “Rasmlar sozlaganda” (When pictures speak) usuli ancha qulay bolib, ingliz tilini orgatishda, oquvchilarning ogzaki nutqini rivojlantirishda yordam beradi, buning uchun mavzuga aloqador rasmlardan foydalanish lozim.

8. “Kviz kartochkalar” (Quiz cards)- bunda oquvchilarning soniga qarab kartochkalar tarqatiladi va hamma oquvchilarlar bir vaqtda darsda ishtirok etishini taminlaydi, bu esa vaqtni ancha tejaydi.

9. “Klaster” usuli. Klasterlarga ajratish oquvchilarga biror bir mavzu yuzasidan erkin va ochiq tarzda fikr yuritishga yordam beradigan pedagogik strategiyadir. Bu metod asosan yangi fikrlarni uygotish, mavjud bilimlarga yana yangi fikr qoshish uchun samarali usuldir.

10. “Insert” metodi. Bunda oquvchilarga biror matn yoki hikoya taqdim etiladi va oquvchilardan uni qayta gapirib berishni talab etiladi. Bu usul matn bilan ishlanganda faollikni, kuzatuvchanlikni va tushunishni qollab-quvvatlash uchun kuchli metod hisoblanadi.

Demak, yuqorida korsatilgani kabi har bir metodning chet tillarni orgatishda samarali usullari or ekan. Oqitish jarayonida har bir darsda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va metodlardan numli foydalanish oquvchilarni mustaqil va erkin fikrlashga, izlanishga, har bir masalaga jiddiy yondashishiga, bilim olishga

qiziqishlarini kuchaytirishga yordam beradi. Oqituvchi hamda oquvchi ortasida hamkorlik faoliyatini tashkil eta olsa, har ikkalasi ijobiy natijaga erisha oladi.

Xulosa qilib aytganda, bugungi shiddat bilan rivjlanayotgan davrda chet tillarini orgatishga htiyoj yuqori bolgan bir davrda, talim jarayonida zamonaviy metodlardan, innovatsion talim texnologiyalaridan unumli foydalanish bu jarayonni tez va samarali bolishiga olib keladi. Xususan, texnologik vositalar chet tili organishning har bir konikmalari (oqish, yozish, tinglab tushunish va gapirish)ga qol keladi. Mamlakatimiz talim tizimi oz oldiga barkamol, yetuk va erkin fikrlovchi shaxsni tarbiyalashni oz oldiga maqsad qilib qoyar ekan, biz barcha bolajak oqituvchilar zamonaviy metodlar va texnologiyalarni organib ulardan samarali foydalanangan holda yoshlarga chet tillarini mukammal orgatish orqali yurtimiz ravnaqiga oz hissamizni qoshishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimova, D. (2021). Chet tillarni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
2. Toshpulatova, Z. (2020). Innovatsion metodlar asosida chet tilini o'qitish. – "Til va adabiyot ta'limi" jurnali, №2, 45–49-betlar.
3. Qo'chqorova, N. (2019). Interaktiv metodlar orqali chet tilini o'rgatish samaradorligini oshirish yo'llari. – "O'zbek tili va adabiyoti" jurnali, №3, 30–34-betlar.
4. Xodjayeva, M. (2018). Chet tili o'qitishda kommunikativ yondashuvning ahamiyati. – "Pedagogika" ilmiy-amaliy jurnali, №4, 56–60-betlar.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori (2018). 2018–2021-yillarda chet tillarini o'rganishni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida. – www.lex.uz